

Guia màgica de versos del carrer

Albert Tugues és poeta, narrador i autor del blog 'Pensión Ulises' ARXIU

GUÍA URBANA DE INFANCIAS, CALLES Y ESPECTROS
Albert Tugues

Editorial: In-verso
Barcelona, 2018
Pàgines: 136
Preu: 12 euros

Albert Tugues (Barcelona, 1947), és poeta i contista, escriu indistintament en català i castellà. Ha col·laborat a revistes literàries com ara *Hora de Poesía*, *Reduccions*, *El Pont* i *Asimetría*. També destaca com a dinamitzador de poesia a la ciutat de Barcelona dins de l'ACEC o del Pati Llimona. És autor de diversos llibres en aquests dos gèneres, la majoria publicats als anys vuitanta, reeditats el segle XXI per l'editorial Emboscall, com per exemple *Guía urbana de perplejos*, *El archivo del copista*, *Lugar de perdición*, *El espía del ramo marchito* i *Cancionero de prisión*.

En llengua catalana ha conreat també poesia i prosa, des del llunyà llibre de poemes *Sang de violí a la teulada* (premi Jacint Verdaguer 1977) fins a *Balada de l'aprenent de joieria que tenia la mare puta* (Emboscall, 2016) que, com va confessar l'autor el dia de la presentació, és el primer llibre d'una trilogia de balades.

Albert Tugues també escriu un blog i els seguidors en donem fe de la perspicàcia humorística i satírica que fa servir per explicar les històries de la *Pensión Ulises*. Precisament, el dia de la presentació de *Guía urbana de infancias, calles y espectros*, el seu darrer llibre, van aparèixer personatges de la famosa pensió del Barri Gòtic de Barcelona que van donar un toc d'alegria a la sala dels atlants del Reial Cercle Artístic. Els personatges de la pensió van llegir els versos del llibre.

Aquests poemes veuen per primera vegada la llum en format llibre, però havien estat publicats com a sèrie poètica per capítols a la revista *Asimetría*, fundada el 1986 pel poeta Javier Lentini. El llibre d'Albert Tugues, amb la portada de color groc com si fos el famós submarí dels Beatles, ens endinsa en aquesta guia urbana màgica del seu univers de paraules, frases, pàgines en blanc i versos trencats.

El submarí groc de Tugues ens transporta als seus carrers barcelonins del casc antic amb el resson de les veus surrealistes de les passes perdudes, de les vies dels tramvies que passaven per la Rambla, dels billars i els futbolins de l'adolescèn-

cia, dels espectres... I tot escrit des d'un to satíric, crític, expressionista però alhora surrealista. Un llibre de poesia ple de vida que repica com les campanes de la Catedral per on navega el submarí groc de Tugues amb els poetes fantasmes que li surten al pas: Valéry, Lautréamont, Dickinson, Mallarmé i fins i tot santa Teresa de Jesús. Versicles, com ell diu, que ens ajuden a passar la nit urbana d'aquesta ciutat bimil·lenària plena de fantasmes que es passegen pels seus antics carrers: "Un esqueleto vestido de rojo / cierra la puerta del bar del cementerio."

En definitiva, un bon llibre de poemes d'un autor que val la pena llegir. *

NOVEL·LA MARTA MONEDERO

Carta al fill que no veurà créixer

Entre *Vida de casa*, la captivadora primera novel·la de Marilynne Robinson, i *Gilead* van passar 24 anys. L'espera s'ho mereixia i no només perquè amb ella li atorguessin el Pulitzer del 2005. L'autora de l'aclamada *Lila* pertany a l'univers dels grans narradors nord-americans per mèrits propis, però no hi ha dubte que l'expresident Obama li va donar una empena quan, el 2013, en lliurar-li la Medalla d'Honor de les Humanitats de la Casa Blanca, li va confessar: "Els teus escrits

m'han canviat molt. I crec que per bé." Justament si per alguna cosa destaca *Gilead* és per la profunda humanitat del protagonista, el reverend presbiterià John Ames, qui el 1956, quan ronda la setantena i sap que no li queda gaire temps de vida perquè té problemes de cor, escriu al seu fill de set anys una carta commovedora perquè sap que no el podrà veure créixer. Una carta entesa com un testament moral i íntim on recorda què va passant al poble i com ha estat la seva vida i la de la seva família. Ames és fill d'un predicador d'Iowa amb qui va a la recerca de la tomba del seu avi a Kansas, un eixelebrat pastor evangèlic que va lluitar per l'abolició de l'esclavitud, durant els anys de la Gran Depressió nord-americana. Però sobretot la carta agafa volada quan el reverend es pregunta pel sentit de la vida.

Gilead forma juntament amb *Lila* i *Home*, la trilogia de l'Oest mitjà de Robinson que, per la profunditat dels personatges, la importància dels detalls i la importància de l'entorn, recorda la trilogia de la praderia (*Pioners*, *El cant de l'Alosa* i *La meva Antonia*) d'una altra de les grans narradores nord-americanes, Willa Cather. D'alguna manera aquestes dues autores estan connectades amb i per William Faulkner, que els fa de pont, tot i que la prosa de Robinson està marcada per unes constants referències bíbliques.

Adaptació anglesa del toponímic de la Bíblia Galaad, *Gilead* és un poblet inventat d'Iowa, a l'Amèrica profunda, on Robinson torna sempre que pot en la ficció. El narrador és el veterà reverend que va enllaçant episodis aparentment inconnexos de la seva biografia. Ames és un home bo,

Una venjança canina

Tan admirable és el plantejament i l'estructura de la novel·la que acaba de publicar Carme Riera, *Venjaré la teva mort*, com el seu protagonista emblemàtic. Un animal que acaba la seva vida penjat d'una corda, sense haver deixat petjades ni sospites gaire palpables que permetin trobar un possible assassí.

El fil del relat el va cosint en primera persona l'Elena Martínez, una dona gallega d'uns 35 anys, que viu a Barcelona i ha treballat en una agència de detectius. Va decidir plegar de l'empresa, després de 10 anys, perquè la investigació del suïcidi de l'Albert, un important home de negocis, no va quedar ben aclarida per pressions econòmiques. Ja plantada com a autònoma, la família de la víctima li va encarregar seguir el cas, assegurant-li una bona minuta, per investigar si la víctima havia estat assassinada o bé va optar per penjar-se.

En les seves investigacions posteriors, l'Elena, que viu acompanyada d'en Jimmy, el seu fidel i molt estimat fox-terrier, se les ha de veure amb la viuda del finat, la Montserrat, que tampoc no està gaire conforme amb la decisió judicial. Gratant i gratant, troba que l'entorn familiar i empresarial del mort és un trencaclosques amb unes peces difícils d'encaixar. El dia

abans de la seva mort, el seu fill i la seva filla se'n van de casa sense ni acomiadar-se dels pares, i la Liu, una filla adoptada xinesa de 5 anys, està sent maltractada en un lloc desconegut.

Un altre fil per a la investigació el va trobar l'Elena en una esquila dels Amics dels Caganers, una empresa per introduir en massa la popular figura del pessebre català a la Xina. El pare de l'Albert, que també es va suïcidar, va intentar fundar el partit Catalans de Soca-rel, que havia de salvar Catalunya. I va ser el fundador d'aquesta societat que va anar creixent amb altres companyies fantasmes i delictives fins arribar a la fallida fatal, amb alguns morts afegits.

Una trama plena de sorpreses amb què Riera denuncia els estralls de la corrupció, l'evasió fiscal, la violència de gènere, la pederàstia i fins i tot el racisme que va creixent en la nostra societat. I ho fa amb una bona dosi d'humor, a vegades sarcàstic, un plus afegit al relat.

Una mort que accelera la resolució

La investigació fa un salt qualitatiu quan l'Elena es troba a casa seva el cos del gos Jimmy penjat amb una corda a semblança del suïcidi que investiga. Un protagonista animal que adora. La detectiu plora a llàgrima viva i gairebé embogeix amb el trauma que li crea aquella imatge de la seva mascota, a qui donarà sepultura amb un enterrament luxós. Un odi als culpables del crim accelera un desenllaç de sorpreses inimaginables.

Un llenguatge planer, entenedor i àgil, dona força a una novel·la escrita per una autora que va debutar el 1975 amb l'excel·lent prosa poètica dels relats *Te deix, amor, la mar com a penyora*. Escriure una novel·la policíaca sense especial brillantor literària és un luxe que només es poden permetre autors com Carme Riera, amb 27 llibres publicats, de diferents gèneres narratius, i que ja ha deixat una petjada profunda a la nostra cultura. *

Carme Riera ha publicat una segona novel·la negra amb el fons d'humor de la primera, 'Natura quasi morta'
JOSEP LOSADA

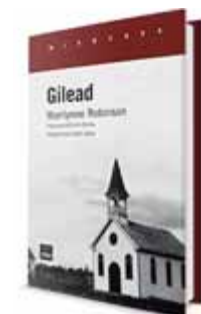
VENJARÉ LA TEVA MORT Carme Riera

Editorial: Edicions 62
Barcelona, 2018
Pàgines: 280
Preu: 18,90 euros

Marilynne Robinson, guanyadora del Pulitzer 2005 amb 'Gilead' / JOSEP LOSADA

un personatge complicat de fer atractiu perquè la bondat no és la virtut més agraïda a l'hora de compondre un text dramàtic. Per si fos poc, *Gilead* no té una trama tal com l'entenem de manera convencional, i això que segur que posa els pèls de punta als professors de les escoles d'escriptura, juga a favor d'aquest relat espiritual tendre, emotiu, lúcida i d'una altíssima capacitat poètica gràcies a l'ofici d'una autora brillant i intel·ligent que ens transmet el seu pensament a través d'aquesta epístola per capítols redactats amb una prosa sensible i reveladora gràcies a la complexitat del personatge del reverend. La família, la memòria, la religió i el sentiment de pertinença són alguns dels grans temes que conformen l'univers literari de Robinson i el format de *Gilead* li permet endinsar-s'hi ben a fons. *

GILEAD Marilynne Robinson

Traducció: E. Olcina
Editorial: Edicions de 1984,
Barcelona, 2018
Pàgines: 284
Preu: 18,90 euros